

มติคณะรัฐมนตรี วันอังคาร ที่ 20 สิงหาคม 2567
ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง และสำนักงานคลังจังหวัดเชียงใหม่

เรื่อง แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ พ.ศ. 2567 - 2570

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) เสนอ ดังนี้

1. แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ พ.ศ. 2567 - 2570 (แผนปฏิบัติการปลาหมอคงดำ)
2. แผนปฏิบัติการปลาหมอคงดำ เป็นวาระแห่งชาติ
3. ให้ กษ. ยกเว้นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2563 เรื่องแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้าน เพื่อเสนอให้สามารถนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้โดยเร็วต่อไป

สาระสำคัญ

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำในการประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2567 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน) มีมติเห็นชอบในหลักการของแผนปฏิบัติการปลาหมอคงดำ โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย 17 มาตรา มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

หัวข้อ	รายละเอียด เช่น
วัตถุประสงค์	(1) ควบคุม กำจัด และลดประชากรปลาหมอคงดำที่แพร่ระบาดในทุกพื้นที่ของประเทศไทยรวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากปลาหมอคงดำ (2) ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ (3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและการมีส่วนร่วมในการรับมือกับการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำในพื้นที่รอยต่อและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง (4) ประชาสัมพันธ์และการสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนส่วนให้ทราบถึงผลกระทบและการดำเนินการร่วมแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ (5) พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมด้านการประมงในการป้องกันสัตว์น้ำต่างถิ่นรุกราน
เป้าหมายและตัวชี้วัด	(1) กำจัดประชากรปลาหมอคงดำออกจากแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 5,000 ตัน (2) ปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพตามความเหมาะสมของแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 20 ล้านตัว (3) ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม สร้างความรู้และแรงจูงใจให้ประชาชนทุกภาคส่วนตระหนักถึงผลกระทบ รวมทั้งจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากปลาหมอคงดำเพื่อกำจัดและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบไม่น้อยกว่า 5,000 ตัน (4) สร้างเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีความพร้อมรับมือการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำในพื้นที่รอยต่อและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง (5) สร้างงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการประมง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำและสัตว์น้ำต่างถิ่นรุกราน

ระยะเวลาดำเนินการ	เดือนกรกฎาคม 2567 – กันยายน 2570																				
งบประมาณ	450 ล้านบาท																				
มาตรการ	มาตรการที่ 1 การควบคุมและกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำทุกแห่งที่พบการแพร่ระบาด - วัตถุประสงค์ ควบคุมและกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำและบ่อสัตว์น้ำในพื้นที่ที่พบการแพร่ระบาด - ตัวชี้วัด กำจัดประชากรปลาหมอคงดำออกจากแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า 5,000 ตัว - งบประมาณ 100 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด และศูนย์วิจัยประมงในพื้นที่ <table border="1"> <tr> <td colspan="2">หัวข้อ/รายละเอียด เช่น</td></tr> <tr> <td colspan="2">กิจกรรมที่ 1 การกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการจับออกจากแหล่งน้ำธรรมชาติด้วยเครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับภาพพื้นที่</td></tr> <tr> <td>กลุ่มเป้าหมาย</td><td>ชาวประมง เครือข่ายชุมชนในพื้นที่แพร่ระบาด</td></tr> <tr> <td colspan="2">กิจกรรมที่ 2 การกำจัดปลาหมอคงดำจากบ่อเพาะเลี้ยงด้วยกากชา และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่น</td></tr> <tr> <td>กลุ่มเป้าหมาย</td><td>เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่แพร่ระบาด</td></tr> </table> มาตรการที่ 2 การกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการปล่อยปลาผู้ล่าอย่างต่อเนื่อง - วัตถุประสงค์ จัดหาพันธุ์สัตว์น้ำและปล่อยปลาผู้ล่าตามความเหมาะสมของแหล่งน้ำ - ตัวชี้วัด ปล่อยปลาผู้ล่าตามความเหมาะสมของแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า 5 ล้านตัว - งบประมาณ 50 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยประมงในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสถานบันการศึกษา <table border="1"> <tr> <td colspan="2">หัวข้อ/รายละเอียด เช่น</td></tr> <tr> <td colspan="2">กิจกรรมที่ 1 การประเมินสถานภาพปลาหมอคงดำก่อน – หลังปล่อยปลาผู้ล่าลงในแหล่งน้ำ</td></tr> <tr> <td>พื้นที่เป้าหมาย</td><td>แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด</td></tr> <tr> <td colspan="2">กิจกรรมที่ 2 การปล่อยปลาผู้ล่าเพื่อกำจัดลูกปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ</td></tr> <tr> <td>พื้นที่เป้าหมาย</td><td>แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด</td></tr> </table>	หัวข้อ/รายละเอียด เช่น		กิจกรรมที่ 1 การกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการจับออกจากแหล่งน้ำธรรมชาติด้วยเครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับภาพพื้นที่		กลุ่มเป้าหมาย	ชาวประมง เครือข่ายชุมชนในพื้นที่แพร่ระบาด	กิจกรรมที่ 2 การกำจัดปลาหมอคงดำจากบ่อเพาะเลี้ยงด้วยกากชา และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่น		กลุ่มเป้าหมาย	เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่แพร่ระบาด	หัวข้อ/รายละเอียด เช่น		กิจกรรมที่ 1 การประเมินสถานภาพปลาหมอคงดำก่อน – หลังปล่อยปลาผู้ล่าลงในแหล่งน้ำ		พื้นที่เป้าหมาย	แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด	กิจกรรมที่ 2 การปล่อยปลาผู้ล่าเพื่อกำจัดลูกปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ		พื้นที่เป้าหมาย	แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด
หัวข้อ/รายละเอียด เช่น																					
กิจกรรมที่ 1 การกำจัดปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการจับออกจากแหล่งน้ำธรรมชาติด้วยเครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับภาพพื้นที่																					
กลุ่มเป้าหมาย	ชาวประมง เครือข่ายชุมชนในพื้นที่แพร่ระบาด																				
กิจกรรมที่ 2 การกำจัดปลาหมอคงดำจากบ่อเพาะเลี้ยงด้วยกากชา และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่น																					
กลุ่มเป้าหมาย	เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่แพร่ระบาด																				
หัวข้อ/รายละเอียด เช่น																					
กิจกรรมที่ 1 การประเมินสถานภาพปลาหมอคงดำก่อน – หลังปล่อยปลาผู้ล่าลงในแหล่งน้ำ																					
พื้นที่เป้าหมาย	แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด																				
กิจกรรมที่ 2 การปล่อยปลาผู้ล่าเพื่อกำจัดลูกปลาหมอคงดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ																					
พื้นที่เป้าหมาย	แหล่งน้ำที่พบการแพร่ระบาด																				

	มาตรการที่ 3 การนำปลาหมอคงดำที่กำจัดออกจากระบบนิเวศไปใช้ประโยชน์ - วัตถุประสงค์ เพิ่มแหล่งรับซื้อปลาหมอคงดำที่ถูกจำกัดและหาแนวทางการใช้ประโยชน์จากปลาหมอคงดำ - ตัวชี้วัด ปริมาณปลาหมอคงดำที่นำไปใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 5,000 ตัน - งบประมาณ 80 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยประมงในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมการเกษตรฯ หัวข้อ/รายละเอียด เช่น กิจกรรมที่ 1 การจัดหาแหล่งกระจายและจำหน่ายปลาหมอคงดำที่ถูกกำจัดออกจากระบบนิเวศ <table border="1" data-bbox="459 750 1442 824"> <tr> <td>กลุ่มเป้าหมาย</td><td>กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงงานปลาป่น เกษตรกร</td></tr> </table> กิจกรรมที่ 2 การหาแนวทางการนำปลาหมอคงดำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ <table border="1" data-bbox="459 891 1442 965"> <tr> <td>กลุ่มเป้าหมาย</td><td>กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้แปรรูป เกษตรกร</td></tr> </table> มาตรการที่ 4 การสำรวจและเฝ้าระวังการแพร่กระจายประชากรปลาหมอคงดำในพื้นที่เขตกันชน - วัตถุประสงค์ สร้างความรู้และการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมในการรับมือการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำให้กับประชาชนในพื้นที่เขตกันชนและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง - ตัวชี้วัด (1) มีช่องทางการรับแจ้งการแจ้งการแพร่ระบาดไม่น้อยกว่า 1 ช่องทาง และ (2) เฝ้าระวังและป้องกันแหล่งน้ำที่ยังไม่พบการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำไม่น้อยกว่า 4 จังหวัด - งบประมาณ 10 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยประมงในพื้นที่ และด่านตรวจสัตว์น้ำ	กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงงานปลาป่น เกษตรกร	กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้แปรรูป เกษตรกร
กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงงานปลาป่น เกษตรกร				
กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้แปรรูป เกษตรกร				
	มาตรการที่ 5 สร้างความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการกำจัดปลาหมอคงดำ - วัตถุประสงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความตระหนัก ให้กับทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการป้องกันและพร้อมรับมือการแพร่ระบาด และข้อมูลด้านกฎหมาย - ตัวชี้วัด มีสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ คู่มือประชาชน และคู่มือเจ้าหน้าที่เพื่อใช้รับมือปลาหมอคงดำ - งบประมาณ 10 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยประมงในพื้นที่ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น				

	มาตรการที่ 6 การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ - วัตถุประสงค์ (1) พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ และ (2) นำองค์ความรู้ไปจัดทำมาตรการในการแก้ไขปัญหา - ตัวชี้วัด (1) บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์เผยแพร่เป็นองค์ความรู้ในการจัดการแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ (2) ระบบสารสนเทศที่สามารถวิเคราะห์ผลเชิงพื้นที่แบบเวลาจริง (Real Time) และ (3) ระบบการจัดเก็บตัวอย่างสามารถใช้อ้างอิงประชาชนเป็นมาตรฐานสากล - งบประมาณ 100 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง
	มาตรการที่ 7 การฟื้นฟูระบบนิเวศ - วัตถุประสงค์ ฟื้นฟูความหลากหลายและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ - ตัวชี้วัด (1) จำนวนสัตว์น้ำประจำถิ่นที่ปล่อยลงในแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 5 ล้านตัว และ (2) แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำประจำถิ่นได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่า 16 แห่ง - งบประมาณ 100 ล้านบาท - หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรมประมง
ประโยชน์และผลกระทบ	(1) ลดผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (2) รักษาความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศในแหล่งน้ำธรรมชาติ (3) ฟื้นฟูและปกป้องชนิดพันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมืองให้กลับมาดังเดิม

สำนักงานประมาณเห็นสมควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอยกเว้นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2563 เรื่อง แนวทางจัดทำแผนระดับที่ 3 ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้านเพื่อให้สามารถนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้โดยเร็วต่อไป สำหรับค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวจำนวน 450 ล้านบาทถ้วน เห็นควรให้กรมประมงใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับการจัดสรร หรือพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือโอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรรแล้วแต่กรณี ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 มาดำเนินการในโอกาสแรกทั้งนี้หากพิจารณาแล้วยังคงมีความจำเป็น ต้องขอใช้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ขอให้กรมประมงจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณและดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562 และขอให้จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณโดยคำนึงถึงความจำเป็น เหมาะสม ประหยัดและคุ้มค่า เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสมตามขั้นตอนต่อไป

ที่มา : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล <https://www.thaigov.go.th/>
 จัดทำโดย : สำนักงานคลังจังหวัดเชียงใหม่